

Sytuacja socjolingwistyczna w Finlandii

Katarzyna Wojan

Instytut Skandynawistyki i Fennistyki
Uniwersytet Gdański

Kolokwium Lingwistyczne – spotkanie 31
14.03.2023

Finlandia – dane ogólne (2023)

- powierzchnia całkowita - 338 472 km²
- wody wewnętrzne - 34 515 km² (10,2%)
- gęstość zaludnienia - 16,3 osób/km²
- ludność - 5 548 241 (Tilastokeskus, 31.12.2021),
ale: 5 579 521 osób (dn. 10.03.2023)
- 157 języków ojczystych

Na wstępie

- *suomensuomi* (*suomi*)
- vieras ‘obcy’ i ‘gość’
- Wielojęzyczność wieków średnich: fiński i szwedzki w mowie; łacina i szwedzki w dokumentach pisanych, średnio-dolno-niemiecki jako *lingua franca*;
- nowogrodzkie gramoty na korze brzoźowej (XI-XIII w.) w dialekcie starokarelskim/staroliwowski; cyrylica
- komunikacja piśmiennicza - runy

Polski obraz lingwistyczny Finlandii z 1. ćwierci XX w.

Język fiński, język narodu nielicznego, nie mogący spodziewać się rozpowszechnienia poza granicami swej ojczyzny, w dodatku bardzo trudny dla obcych, gdyż w jednakowej mierze daleki od trzech głównych gałęzi języków rodziny europejskiej – romańskiej, germańskiej i słowiańskiej, – nie może grać roli języka porozumiewawczego z narodami Europy. Tymczasem język szwedzki, bliski ogółowi finlandzkiemu i dotąd wśród niego bardzo rozpowszechniony, jest językiem całej przeszłości Finlandji, językiem jej literatury, zwłaszcza dawnej, i w dodatku pokrewnym wielu językom świata germańskiego i anglosaskiego. Fin, znający język szwedzki, nietylko da sobie radę w Szwecji, ale łatwiej nauczy się niemieckiego czy angielskiego, a nawet każdego innego z języków europejskich, niż Fin władający tylko własnym językiem. Toteż interes żywotny Finów wymaga konserwowania języka szwedzkiego w granicach, w których nie zagraża on rozwojowi języka fińskiego.

cd.

Z drugiej strony element szwedzki – z pochodzenia czy kultury – jest dość liczny i wpływowy w Finlandji, aby nie dopuścić do wytępienia swego języka. Wynikiem wszystkich tych czynników był fakt, że nawet większość zagorzałych zwolenników jak najdalej posuniętej samodzielności kulturalnej żywiołu fińskiego nie stała nigdy na stanowisku doszczętnego usunięcia z życia finlandzkiego języka szwedzkiego, tak jak tego żądają np. w warunkach analogicznych nacjonaści litewscy na Litwie w stosunku do języka polskiego.

Leon Wasilewski, *Finlandja*, 1925: 98–99

Sytuacja socjolingwistyczna w skrócie

- Języki urzędowe: fiński i szwedzki oraz saamskie w regionie
- Dialekty i gwary
- Gwary miejskie /slangi (stadi, *rauman giäl* i in.)
- Bilingwizm
- Trylingwizm
- Polilingwizm
- *suomenruotsi*
- migowy fiński oraz migowy szwedzki
- *selkokieli* ('jasny, prosty język')
- Karelszczyzna
- Mieszanki językowe z angielskim
- Języki migrantów

Polityka językowa

- *Kotimaisten kielten keskus*

Języki krajowe (*kotimaiset kielet*):

- (suomen)suomi
- fiński szwedzki (*suomenruotsi*)
- język/i saamski/e: północnosaamski (*pohjoissaame*), inari (*inarinsaame*) i skolt (*koltansaame*, *koltta*), wygasł: kemi i kainuu
- fiński romski (*romanikieli*),
- fińskie języki migowe (warianty: fiński i fiński szwedzki (*suomenruotsalainen viittomakieli*)).
- miejscowe: język karelski, tatarski i jidysz.
- Językami krajowymi (fińskim, szwedzkim i saamskimi) posługuje się **5 090 199** osób, tj. 91,7% (Tilastokeskus, 31.12.2022).

Język fiński jako natywny

- Językiem fińskim jako ojczystym/macierzystym posługuje się niemal 4 800 243 osoby (86,5%) (Tilastokeskus, 2022)
- Zagrożenia: *teknosuomi*, *google-suomi*, *suolanti*, *finlenska*;
- upotocznienie języka pisanego
- *suomi* vs *suomet*
- Dyglosja - rozziw między standardowym językiem ogólnym (*yleiskieli*) a mówionym (*puhekieli*)
- Tryglosja wewnętrzna – używanie trzech odmian języka: potocznej, ogólnonarodowej i dialektu regionalnego bądź gwary miejscowej

Potoczny język fiński (*puhekieli*)

Typowe zmiany w płaszczyźnie gramatyki i fonologii dotyczą m.in.:

- asymilacji głoskowej, np. pot. *sä oot* zam. *sinä olet* 'jesteś', pot. *puhun suomee* zam. *puhun suomea* 'mówię po fińsku',
- użycia zaimka nieosobowego w stosunku do osób, tj. pot. *se* zam. *hän* 'on/ona/ono';
- zaniku sufiksu dzierżawczego, np. pot. *mun kirja* zam. (*minun*) *kirjani* 'moja książka';
- posługiwania się pasywną formą 3. os. w funkcji imperatywnej, np. pot. *mennään* zam. *me menemme* 'idziemy, chodźmy';
- różnicy w koniugacji, tj. przejęcia formy 3. os. sg. przez 3. os. pl., np. pot. *autot ajaa* zam. *autot ajavat* 'samochody jadą';
- preferencji konstrukcji analitycznych w miejsce syntetycznych, wyrażanych za pomocą różnoważników zdań, np. pot. *kun mä olin tullut* 'gdy przyszedłem' zam. *tultuani* 'po przyjściu, przyszedłszy';
- redukcji przypadków, m.in. zastąpienia abessiwu konstrukcją przyimkową, np. pot. *ilman rahaa* zam. *rahatta* 'bez pieniędzy';
- użycia czasu przyszłego futurum, np. pot. *Se tulee tapahtumaan huomenna* zam. *Se tapahtuu huomenna* 'To wydarzy się jutro';
- skracania słów, np. pot. *tiiän* zam. *tiedän* 'wiem', pot. *tuua* zam. *tuoda* 'przynieść';
- obrazowości konstrukcji i określeń, np. pot. *koko porukka* 'cała ta grupa'.

Potoczny język fiński (*puhekieli*)

Odmiany fińskiego języka mówionego (*puhekieli*)
(Mielikäinen 1986):

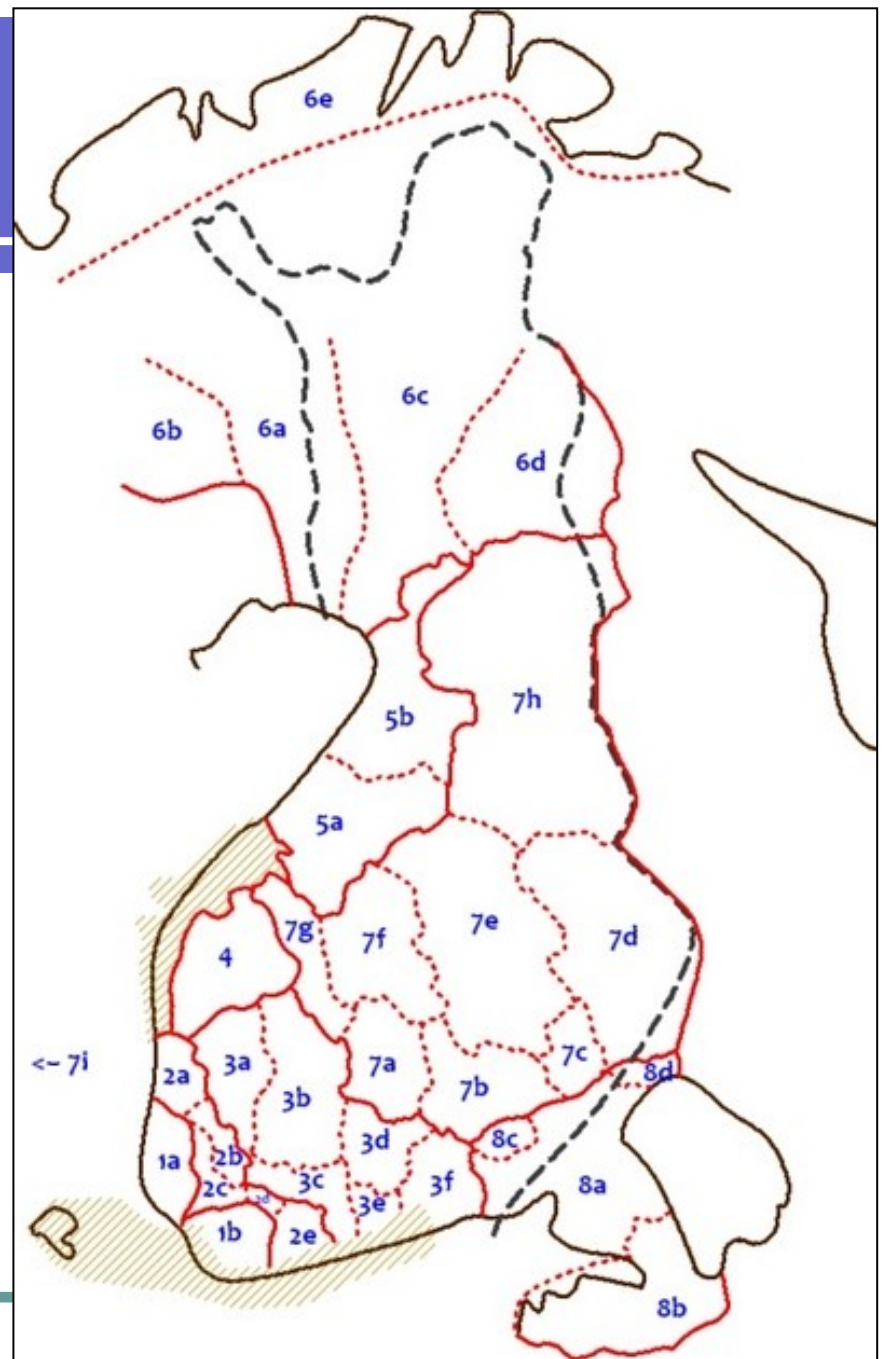
- język potoczny ogólny (*yleipuhekieli*) – forma językowa socjalnie neutralna, różniąca się od ogólnego języka fińskiego (*yleiskieli*), jednak nienosząca piętna miejsca ani niezwiązana z jakąkolwiek społecznością (grupą);
- język potoczny terytorialny (*aluepuhekieli*) – ustabilizowana forma językowa, posiadająca pewne naleciałości regionalne, które jednak nie pozwalają na rozpoznanie pochodzenia mówcy; zrównoważona gwara (*tasoittunut murre*);
- gwara miejscowa (*paikallismurre*) – odmiana języka, posiadająca dystynktywne cechy językowe zdradzające korzenie mówcy.

Dialekty i gwary

Grupy dialektalne języka fińskiego:

- 1) dialekty południowo-zachodnie (fiń. *lounaismurteet*),
- 2) dialekty przejściowe południowo-zachodnie (fiń. *lounaiset välimurteet*),
- 3) dialekty regionu Häme (tawastiackie) (fiń. *hämäläismurteet*),
- 4) dialekty południowoostrobońskie (fiń. *Etelä-Pohjanmaan murteet, eteläpohjalaiset murteet*),
- 5) dialekty środkowo- i północnoostrobońskie (fiń. *Keski- ja Pohjois-Pohjanmaan murteet, keski-, pohjoispohjalaiset murteet*),
- 6) dialekty północne (fiń. *Peräpohjan murteet, peräpohjalaiset murteet*),
- 7) dialekty sawońskie (fiń. *savolaismurteet*),
- 8) południowo-wschodnie (fiń. *kaakkoismurteet*).

Dialekty i gwary

Żargony miejskie

Dialekt helsiński – *stadi* (szw. *stad* ‘miasto’; por. pot., slang. *Hesa* ‘Helsinki’, *Stadi* ‘ts.’)

- Ze szwedzkiego: *galsa* ~ *galis* ‘zimny’ (por. szw. *kyla*), *delata* ‘umrzeć’ (por. szw. *dö*), *byysat* ‘spodnie’ (szw. *byxor*), *proggis* ‘program’ (szw. *program*).
- Transfery ze slangu sztokholmskiego, np. *olla deekiksellä* ‘(o alkoholiku) stoczyć się’ (por. szw. slang. *vara på dekis*), *gliffa* ‘fajny, sympatyczny’, *nubbi* ‘sznaps’, *dille* ‘głupi’ (kalka *delirium*).
- Ze szwedzkiego żargonu przestępczego: *jepari* i *jeppe* ‘policja’, *jengi* ‘grupa’, *snutari* ‘złodziej’.
- Transfery z rosyjskiego: *bonjata* i *snaijata* ‘zrozumieć’ (por. ros. *понять*), *hotsittaa* ‘chcieć’ (ros. *хотеться*), *kohmelo*, *pohmelo* ‘kac, kociokwik’ (ros. *похмел*), *lafka* ‘sklep’ (ros. *лавка*), *mesta* ‘miejsce’ (ros. *место*).

Stadi cd.

- Z niemieckiego: *skrode* < *skroussi* < *groussi* 'wielki' (niem. *gross*), *slaafaaminen* 'spanie', *slaafaa* 'spać' (niem. *schlafen*), *veke*, *veks* 'z dala' (niem. *weg*);
- Z włoskiego: *borsa* 'giełda' (wł. *borsa*), *donna* 'kobieta', *lollo* 'piersi kobiece'.
- Anglicyzmy: *biisi* 'kawalek muzyczny' (ang. *piece*), *digata* 'lubić', *fiilis* 'uczucie' (ang. *feeling*), *iisi* 'łatwo' (ang. *easy*), *lonkero* 'koktajl alkoholowy' (ang. *long drink*), *mokaa* 'drwić' (ang. *mock*), *skidi* 'dziecko' (ang. *kid*), *striitti* 'ulica';
- z jidysz, np. *kaveri* 'przyjaciół, kolega' (jid. *kollege*);
- z romskiego, np. *peelo* 'głupi, kutas'.

Uproszczony fiński – *selkokieli*

- język pomocniczy (skonstruowany)
- zapoczątkowany w 1986 roku
- twórcami: Pertti Rajala i Hannu Virtanen
- dla osób z dysfunkcjami oraz starszych
- znaczenie w procesie edukacji językowej imigrantów
- rozwój literatury w selkokieli

Mniejszości etniczne i ich języki

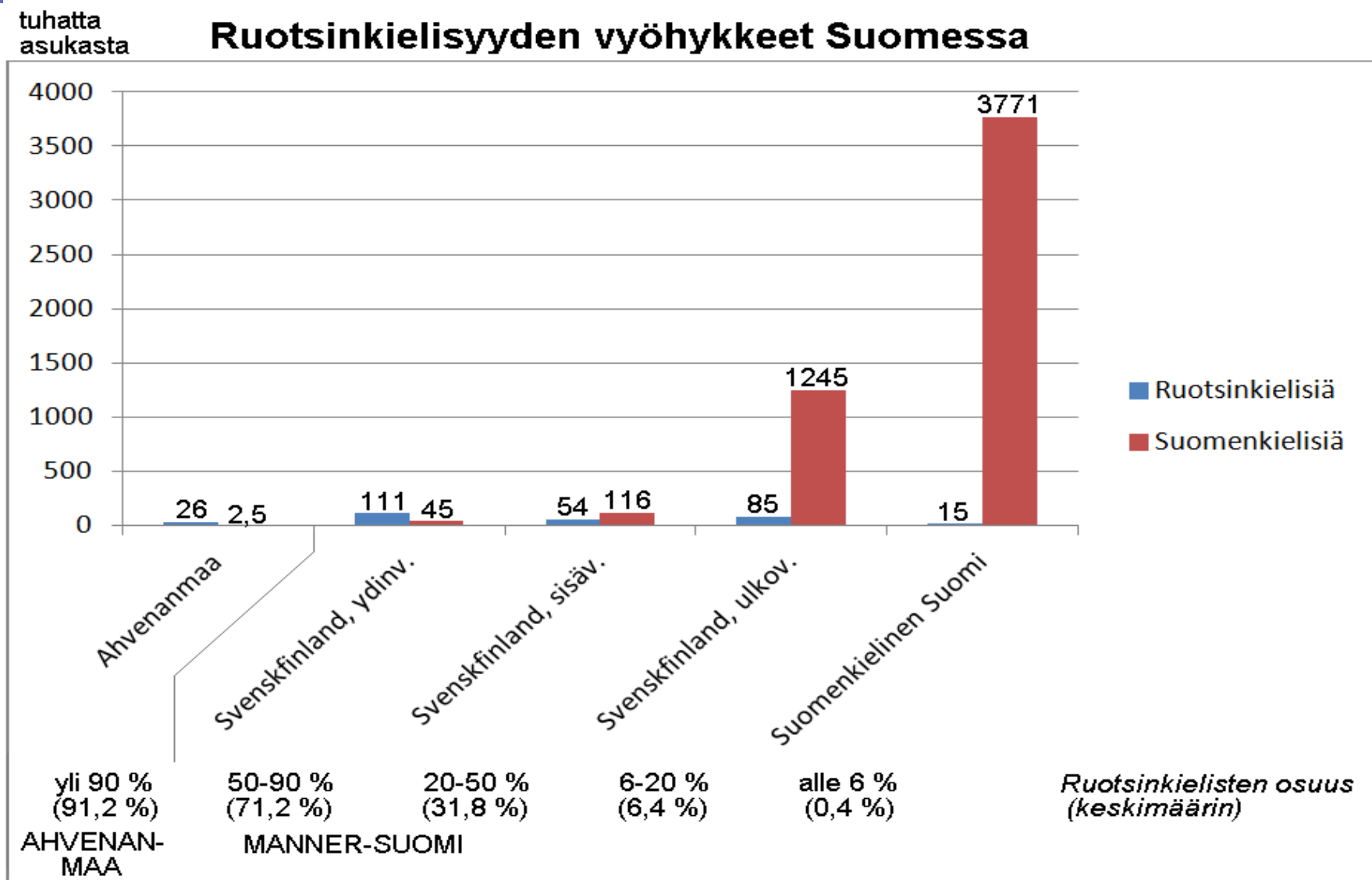
Mniejszości tradycyjne

- szwedzkojęzyczni Finowie (fińscy Szwedzi, fiń. *suomenruotsalaiset*),
- Saamowie (Lapończycy),
- Romowie (skandynawscy Kaale),
- Żydzi,
- Tatarzy,
- Karelowie
- starzy Rosjanie (fiń. *vanhavenäläiset*).

Fińscy Szwedzi

- W Finlandii żyje ok. 290 000
- W Szwecji ok. 60 000 tej subgrupy etnicznej
- W Finlandii szwedzkim jako ojczystym posługuje się 287 933 (dane 31.12.2022)
- Na Alandach szwedzkiego używa 25 000 osób
- Na Alandach szwedzki jedynym obowiązującym językiem urzędowym

Udział nosicieli fińskiego i szwedzkiego w strefie językowej

Fiński szwedzki (*suomenruotsi*)

- **Fiński szwedzki** - zespół zróżnicowanych terytorialnie i substancjalnie dialektów szwedzkich, wariantu literackiego i mowy potocznej, oparty na szwedzkiej normie językowej, z silnymi wpływami języka fińskiego

Przykłady finlandyzmów:

- fiń.szw. *haska* 'marnować', fiń.szw. *juttu* 'historia, anegdota', fiń.szw. *kaveri* 'w slangu żołnierskim: kompan', fiń.szw. *kiva* 'fajny', fiń.szw. *maila* sport. 'piłka, lotka', fiń.szw. *talko* 'czyn społeczny', por. fiń. *talkoot* 'ts.'),
- kalki leksykalne (np. fiń.szw. *bykpojke* 'klamerka do bielizny' < fiń. *pyykkipoika*, ale: szw. *klädnypa*; fiń.szw. *dragare* < fiń. *vetäjä* 'lider', ale: szw. *ledare*, *ordförande*; fiń.szw. *huslig ekonomi* 'gospodarstwo domowe', ale: szw. *hemkunskap*, *lösordning* 'harmonogram' < fiń. *lukujärjestys*, ale: szw. *schema*; fiń.szw. *låda* 'puding' < fiń. *laatikkoruoka*; fiń.szw. *simhall* 'basen' < fiń. *umahalli*, ale: szw. *badhus*;
- innowacje leksykalne (np. fiń.szw. *ministerier* 'ministerstwo' < fiń. *ministeriö*, por. szw. *departement*, fiń.szw. *förskottsskatt* 'zaliczka na poczet podatku' < fiń. *ennakkovero*, por. szw. *preliminär skatt*,
- kalki składniowe, np. odmiana nazwisk na *-nen* w Gen. wg paradygmatu fińskiego: fiń. *Ojasen koira* > fiń.szw. *Ojases hund* 'pies Heinonena' zam. *Ojanens hund*)

Saamowie i języki saamskie

- Wg fińskiego Ministerstwa Sprawiedliwości w Finlandii jest 10 500 osób Saamów
- w 2020 r. w Finlandii żyło 4 100, z czego urodzonych i mieszkających 3 900,
- W 2020 r. urodzonych i mieszkających w Laponii - 1 400.
- Tilastokeskus) z dnia 31.12.2022 językiem saamskim jako ojczystym posługuje się **2 023** osoby.
- Językiem saamskim jako ojczystym posługuje się 2 023 osoby (Tilastokeskus, 31.12.2022).

Inari – 300-400 osób

(1) Anarâšah

Anarâšah láá áinoo juávkku sámmilijn kote áásá ärbivuáválávt tuše oovtâ staatâ já oovtâ kieldâ rajij siste. Ko Aanaar kieldân láá jieškote-uv sujâi tiet puáttâm eres sámmiliih já láddliih, anarâšah láá kuittâg ubâ historjálii ääigi aassâm ain siämmáa saajeest, Aanaarjäävri pirrâsist. Sijjân suápá eidu tárkká sámmilâš kirječällee Johan Turi ceelhâ: „Mist ij lah kullum, et mij liččijm puáttâm teehi kosten.”

Anarâšâi identiteet iärut sii eereeb syemmilijn meiddei eres sámmilijn, nuorttâliijn já orjâlâšâin, veikkâ nube tááhust sij aneh-uv jieijâs sámmilâžžân oovtâst eres sámmilijguin. Jieijâs juávhu meerhah láá vuossâmužžân kielâ, já te aassâmkuávlu, suuhâ já pihtâseh.

skolt (*koltta*) – ok. 320 osób

Paatsjoen laulut – Pââšjoogg laulli (1988) leäi suu vuõssmõs keerjaž da tõt i'lmstõõvi jiõnnke'rjjen še. Tãn kee'rjest lie tiivt da maijnâz, kook puä'tte ku'kken Peäçcam Suõ'nŋ'jelsiid ääi'jin. Låäi ee'kked mõõni da suu nu'bb sää'mkiõllsaž tivttke'rjj Jânnam muttum nuu'bbioori (1998) šõõddi maailma. Tõt i'lmstõõvi lääddas ee'jj 2004 da nõmmân leäi Maa muovattu toisjn päin. Tõzz še kooll jiõnnke'rjj. Ee'jj 2004 i'lmstõõvi mainâske'rjj Vuä'mm Jee'elvuei'vv, koon nõmm lääddas leäi Vanha Jäkäläpää (2008). Tõzz ku'lle kue'htt cd-bliinned, kooi â'lnn vuäitak kuvddled tee'kstid. Veä'kkie'gği veäkka Kati-Claudia Fofonoff ke'rjiti kee'rj Suonikylän poluilla (2009), koozz kooll jiõnnke'rjj še. Tõt i'lmstõõvi säämas ee'jj 2010 Suõ'nn'jel pälggisin –nõmmsen. Tõ'st lie Tarja Šanila kaart da čõõđteejen lij Davvi Girji. Ke'rjjneek mââimõs ke'rjj lij historlaž mainâs Seidan kirous (2010), koon son leäi alttääm jåarglâ'tted säämas. Tåt tuâjj kuuitâg kuâđđji su'st valmmša tuejjeekani.

(Moshnikoff 2011)

północnosaamski (*pohjoissaame*)

- W Finlandii ok. 4000 Saamów północnych,
- posługujących się północnosaamskim ok. 2000

trzy dialekty:

- rejonu Tornio (*tornionsaame*),
- Finnmarku (*ruijansaame*) oraz
- wybrzeża (*merisaamen murre*)

pólnocnosaamski (*pohjoissaame*)

(1) Sámit Suomas

Sápmelaččat leat Eurohpa uniovnna guovllu áidna eamialbmot. Sápmelaččaid eamiálbmotsajádat lea nannejuvvon Suoma vuodđolágas. Eamiálbmotkritearat vuodđuduvvet riikkaidviidosaš bargoorganisašuvnna, ILO, soahpamuššii nummir 169. Soahpamuša mielde iehčanas riikkain orru álbmogiid doallat eamiálbmogin, go sii nállašuvvet álbmogis, mii riikka váldima dahje orruma álggaheami dahje dálá riikkarájaid šaddama áigge orui rikkas dahje dan eatnandiedalaš guovllus, masa riika gullá. Eamiálbmot ii maddái leat mearrideaddji dilis iežas orrunguovllustis. Eamiálbmot galgá ieš doallat iežasa dakkárin. Eamiálbmot lea ferten sealluhit vuoigatvuodalaš dilis fuolakeahtta visot dahje oasi iežas sosiálaš, ekonomalaš, kulturlaš ja politihkalaš institušuvnnain.

Romowie i język fiński romski

- 1970 r. - 5 097 identyfikatorów osobowych
- od 10 000 do 12 000 (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009)
- Językiem romskim posługuje się 6 066 osób (Tilastokeskus, 2022)
- **dialekt kaalo** (romsk. *Fíntika Rómma*, *Gypsy*, *kaalengo tšimb*; por. romsk. *kaale* 'Rom', romsk. *kaló* 'czarny', romsk. *kaaje* 'biały, Fin')
- **fińską odmianą romskiego** dość dobrze włada 60%; dobrze – 1/3 społeczności romskiej;
- 55,5% Romów używa w domu wyłącznie fińskiego
- 40% Romów wykorzystuje romski we wzajemnej komunikacji;
- etnolekt **fennoromski** (*fennoromani*) - język esencjonalnie fiński ze sporym, lecz ograniczonym, romskim zasobem leksykalnym (por. *skandoromani*)

Kaalo

(1) Naaluno rakkiba

Dauva romano tšimbako feldakoroodiba hin Finnosko tšimbengo instituutosko džeenjiba ʒa douva hin tšerdo berhhi 2004–2009. Me sommas dola staar berh nikki datta buttiatta ta tšerdom bi besko dielos datta puhhime džeenjiboʒta. Romano tšimb hin mo dakotšimb, ta som tšerdom neer trienna berh butti kaalengo tšimbako naal. Tʒala ka romano tšimbata na tšerdo tšii baro džeenjiba neer 60 berh, me kamjom te roodaa, so hin finnoso romano tšimbako stedos kaana. Džeenjiba dela faraba dotta sar tšihkas kaale hajuvena pengo iego tšimb, ta kai joon rakkavena romanes, ta dotta sar buut kaale rikkavena pengo iego tšimbata. Tšimbako naal hin tšerde buut butti, jakkes fröijime intituutengo, romano-organisaatsiengo ta kokarekomujengo džoooreha. Aka diives Finnosko romano tšimb hin dživudas sar rakkime tšimb, bi douva hin endo faarligo stedos te nahuvel, ke kaale na byrjuvena te rakkaven butide douva. Kaalen hin kokaren koni baaride svaariba pengo tšimbako dživibosta. Lengo iego latše tenkibi kajo tšimb hin baro merkniba. Bilatše tenkibi hin prissi douva butti so kammaha te tšeeren tšimbako naal.

(Hedman 2009: 7)

Rosjanie i język rosyjski

- Trzecia pod względem liczebności grupa etniczna
- *Fennorossy* (ros. *феннороссы*) - osoby dwujęzyczne
- po II wojnie 15 000 ludności urodzonej w Rosji
- dawnych Rosjan w Finlandii jest ok. 5000
- w 2012 r. 30 183 z podwójnym obywatelstwem
- w 2013 r. 20% poborowych w fińskiej armii to osoby rosyjskojęzyczne
- w 2014 r. 75 444 osób posługujących się językiem rosyjskim jako ojczystym
- 2022 r. **87 552** osoby posługujące się językiem rosyjskim jako ojczystym, tj. **1,6%** społeczeństwa

Ingrowie i etnolekt ingryjski (ingre)

- Potomkowie fińskich osadników luterkańskich (Sawaków i Äyrämöiset), przesiedlonych w XVII w. do Ingrii
- odrębna grupa subetniczna, sformowana na obczyźnie na przestrzeni trzech stuleci, posiadająca własną tożsamość etniczną
- Lata 90. – w Finlandii 25 000 osób pochodzenia ingryjskiego
- własny etnolekt – **ingryjski** (fiń. *inkeri*), który rozwinął się z dialektów fińskich
- etnos fińskich Ingrów dzielił się dawniej na trzy grupy dialektalne: Äyrämöiset, Sawaków i Finów narwuskich

Żydzi i ich języki

- Lata 20-30. – ok. 2000 osób
- Pod koniec 2011 r. 1198 członków diaspory żydowskiej
- W 1995 r. 1299 członków gminy żydowskiej w Helsinkach; w Helsinkach mieszkało 1026 Żydów
- w 1930 r. jidysz posługiwało się 7% fińskich Żydów
- w 2003 r. znajomość jidysz u 24% osób pełnoletnich z diaspory żydowskiej, a umiejętność rozumienia – u 40%.
- Obecnie w jidysz mówi 100-200 osób (wg Outi Tánčzos, 2022)

Tatarzy i dialekt miszerski

- Finlandię zamieszkuje ok. 900 Tatarów
- Trzon etnosu stanowili Miszerowie (98%)
- Tatarzy fińscy używają **dialektu miszerskiego języka tatarskiego** (z grupy kipczackiej).
- 1830 r. -założenie pierwszego w Finlandii Związku Islamskiego
- 1922 r. - prawo do własnego wyznania
- 1925 r.- utworzenie w Helsinkach Fińskiej Gminy Islamskiej (Finlandiya Türkleri Birligi).

Karelowie i etnolekty karelskie

- 2011 r. - w Finlandii 35 000 Karelów
- wspólnota językowa to ok. 30 000
- karelskim mówi na co dzień ok. 5000
- bardzo dobra kompetencja karelskiego – ok. 11 000
- większość etnosu - karelskie dialekty języka fińskiego
- przesiedleńcy z tzw. Karelii Utraconej, Karelowie pld oraz mieszkańcy regionu Kymenlaakso posługują się fińskimi dialektami południowo-wschodnimi
- Karelowie pln używają wschodnich dialektów sawońskich
- karelski ma status języka mniejszości etnicznej
- brak ustawy o języku karelskim
- Język karelski to swoiste kontinuum etnodialektalne

Głusi i języki migowe (*viittomakieli*)

- dwa warianty migowe: fiński i szwedzki
- fińskim migowym jako ojczystym posługuje się 4000–5000 Głuchych
- użytkowników 6000–9000 (KOTUS, 2020)
- fińsko-szwedzkim językiem migowym jako ojczystym posługuje się 90 Głuchych
- fińsko-szwedzki język migowy na liście UNESCO w grupie języków zagrożonych

Obce społeczności językowe w Finlandii

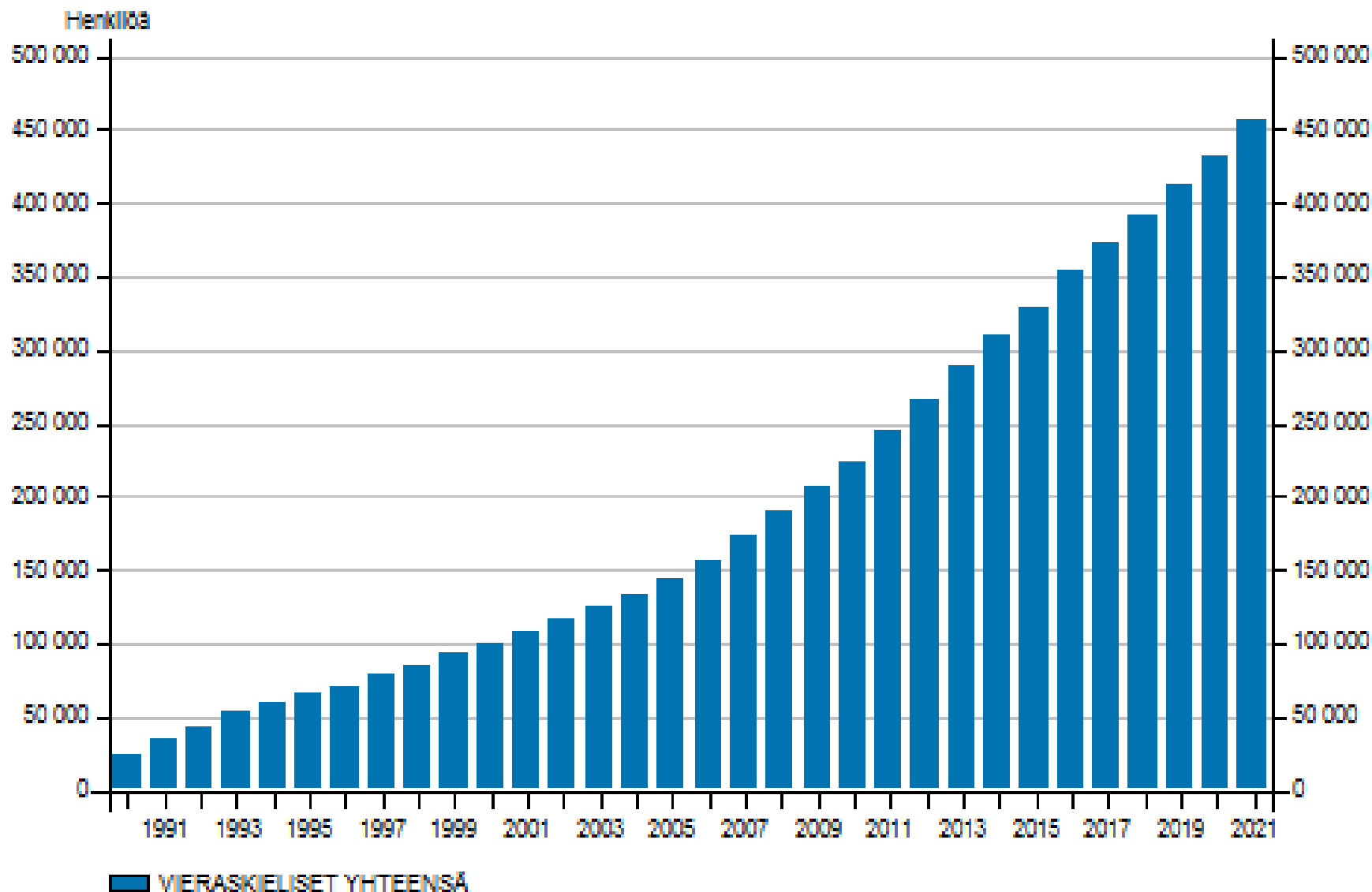
- w 2021 roku do Finlandii przybyło 36 364 osób, czyli o 3 466 osób więcej niż w roku poprzednim (Tilastokeskus, 27.05.2022)
- w 2021 r. udział elementu cudzoziemskiego w populacji Finlandii - 8,5%
- W l. 1990–2021 wzrost liczby ludności obcojęzycznej z ok. 25 000 do 458 042 osób
- W 2022 r. obce pochodzenie u co drugiego dziecka w wieku 0-17 lat

Obce społeczności

- W 2021 r. w Finlandii 180 różnych grup narodowościowych
- Najliczniejsza grupa – Estończycy
- na drugim miejscu - Rosjanie,
- na trzecim – Irakijczycy.
- Kolejne grupy: Chińczycy, Hindusi, Tajlandczycy, Szwedzi i Afgańczycy
- W 2021 r. w Finlandii 458 042 osób obcojęzycznych, tj. **8,3%** całej ludności
- wzrost o 25 100 osób (w porównaniu z rokiem 2020), tj. o 5,8%

Väestö kielen mukaan 1990-2021

VIERASKIELISET YHTEENSÄ

Największe grupy obcojęzyczne (2021 r.)

● Rosyjski	87 552	niemiecki	7 258
● Estoński	50 232	rumuński	6 066
● Arabski	36 466	polski	5 982
● Angielski	25 638	tagalski	5 934
● Somalijski	23 656	francuski	5 352
● Farsi, perski	16 432	bengalski	5 131
● Kurdyjski	15 850	nepalski	5 048
● Chiński	14 780	urdu	4 163
● Albański	13 830	portugalski	3 838
● Wietnamski	12 310	włoski	3 356
● Tajski	10 831	bułgarski	3 264
● Turecki	10 039	hindi	3 245
● Hiszpański	9 891	węgierski	3 243
● Inne języki	8 225	suahili	2 675
● ukraiński	7 278	bośniacki	2 478

Literatura

- K. Wojan, *Język fiński w teorii i praktyce*, Gdańsk 2016.
- K. Wojan, *Współczesna sytuacja socjolingwistyczna Finlandii na tle zmian demograficznych* [w:] *Nowe wyzwania, nowe horyzonty*. T. 3: *Język, kultura i społeczeństwo Finlandii*, red. K. Wojan, Gdańsk 2016.
- K. Wojan, *O Karelach i językach karelskich* [w:] *Nowe wyzwania...*, Gdańsk 2016.
- K. Wojan, *Języki migowe w Finlandii* [w:] *Dialogi o kulturze. Kultury dialogu*, red. M. Sibińska, H. Dymel-Trzebiatowska, Gdańsk 2018.
- K. Wojan, *Nowogrodzkie gramoty brzozowe jako najstarsze bałtyckofińskie zabytki językowe*, „Przegląd Rusycystyczny” nr 3 (143), 2013.
- K. Wojan, *Odmiany języka fińskiego. Finglish w różnych odstonach*, „Język. Komunikacja. Informacja”, t. 11, Poznań 2016.
- K. Wojan, *Dyglosja i tryglosja języka fińskiego w świetle sytuacji socjolingwistycznej Finlandii*, „BPTJ” nr 73, 2017.
- K. Wojan, *Kontakty językowe w Finlandii*, „BPTJ” nr 75, 2019.
- K. Wojan, P. Łozowski, *On Uralic linguistic terminology: selected problems and examples*, „BPTJ” nr 76. 2020.
- K. Wojan, *Polska fennistyka. Bibliografia dorobku. Wybór z lat 1824–2021*, Gdańsk 2021.

Koniec – Loppu

Dziękuję za uwagę!

Kiitos huomiotanne!